

Faludy György történelemkönyve

Faludy György: Versek 1926–1956

Eseményszámba megy, és figyelmet érdemlő, hogy az Alexandra Kiadó jóvoltából megjelent Faludy György összes valaha írt verseinek gyűjteménye. A legendás költőfejedelem lírai életműve immár teljes tehát. Útjára indul megint a legenda.

Sokat elárul, hogy Faludy György verseit szinte lehetetlen a költő személyiségének kiiktatásával olvasni. Aki valaha hallotta őt, soha nem felejt el. A hangja halhatatlan. Mesélőket meghazudtoló hangja, történetfűzései, remek emlékezőtehetsége újabb élményt nyújt a versek mellett. Momentán nehéz Faludy-verset Faludy hangja nélkül olvasni. Nyilvánvaló, sokan jobban ismerik jellegzetes fejmozdulatát, mint a verseit. Aki híján van az utóbbinak, most szépen bepótolhatja a mulasztását.

Az első kötet betekintést nyújt a fiatalkori versek erotikus felütéseket nem mellőző világába, és a méltán elhíresült, a Faludynak hírnevet és botrányt szerző Villon-átköltések is hiánytalanul fellelhetők ebben. Látélet az ötvenes évek barátságatlan hangulatából, hogy a Szabad Nép 1957-es, a rosszindulatot nem megspóroló cikkében rövid, de annál elmarasztalóbb cikket közöl a Faludy-féle Villon-fordításokról. „Francia vagyok Páris városából, / mely lábam alatt a piszkos mélybe vész, / s most méterhosszan lógok egy faág-ról, / és nyakamon érzem, hogy seggem mily nehéz.”

Faludy mindenre figyel, ahogy mondani szokás, költőként rajta tartja a történelem számára nem mindig, jobbára soha nem kedvezően lüktető ütőerén a kezét. Szerelem, szexualitás, történelmi ki- és áttekintés, bármi ragadja meg, verssé válik hamar. Az Andrássy út hatvanban történeteket, illetve a recski időszakot feldolgozó, ott, a helyszínen, fejben rögzített és csupán később leírt versei kor-tanuláshoz, dokumentumverseknek sem utolsók, mond-

hatni, Faludy György volt a recski tábor Tinódi Lantos Sebestyénje.

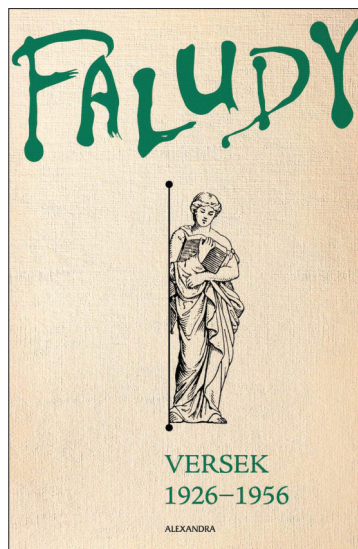
Faludyt többször az a vád érte, (a halála után nem sokkal például) hogy rímei helyenként ügyetlenek, egyáltalán, hol egy kis Szabó Lőrinc, hol egyéb költők bújnak meg a sorok mögött. A vádak lehetnek esztétikai megalapozottságúak, lehetnek a steril irodalomnak elkötelezett kánongyárosok hideg véleményei, de pont igazságosak lehetnek a legkevésbé, elég csak utánajárni, milyen tiszteletnek és érdeklődésnek örvendett Faludy Magyarországon, nem ragozom tovább, számát tekintve nem elhanyagolható olvasó – és rajongótábor alakult ki körülötte.

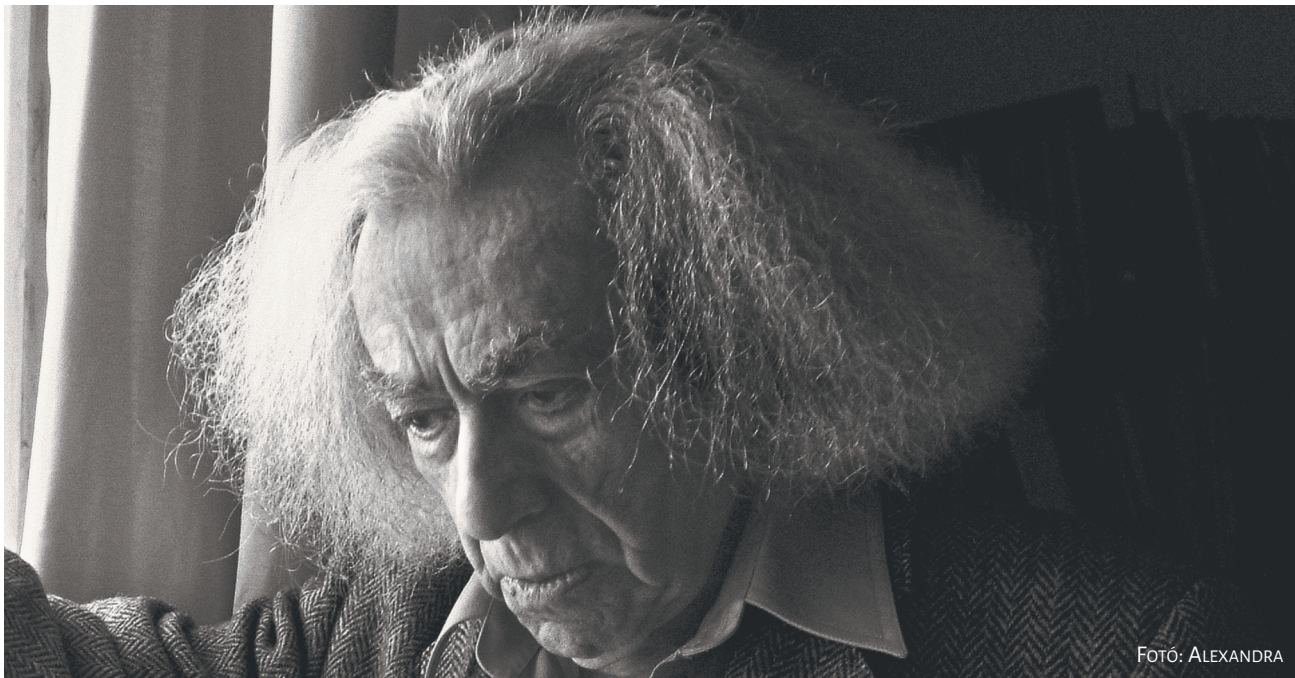
Mármost egy költőnek az-e a jobb, ha az irodalom-történet teszi-e őt méltó vagy ép méltatlan, esetleg a súlylyesztőt idéző helyre, vagy az olvasó él ezzel a lehetőséggel, mindenki döntse el magában. Demény Péter költő frissen megjelent, *Portrévázlatok* című könyvéből a Faludyra vonatkozó, kérdő-állításokkal joggal érthetünk egyet: „Néhányan azt mondják, nem költő, de kell-e költőbb, mint a *Michelangelo utolsó imája*, a *Zsoldosdal* vagy a villonok

szerezője? Kell-e költőbb, mint aki a *Jegyzetek az esőerdőbent* írta?”

Faludy György világjáró, trópusokat megszegyenítő füledt erotikájú, a melankóliában is metafizikai derűvel megáldott, szabadságban és diktatúrában íródott versei nyári nap sütötte beach.

Vétek lenne nem menni rá.

Faludy György: Versek 1956–2006

Faludy a halála előtt néhány évvel egy vele készített tévéinterjúban felolvasta az utolsó feleségének írt, kronológiailag az életműben is majdnem az utolsó helyre tehető versét. Olvasás után hosszan a kamerába nézett, megfontoltan figyelt, majd azt kérdezte: Milyen volt a vers, tetszett-e? Az ilyen őszinte szerénység is szerethetővé tette Faludyt. Hozzá tartozott, mint a recski táborban tanúsított bátorsága, soha-nem-félelme.

Az 1956-tól kezdődő időszak versei között ott találjuk a bámulatosan nagy Faludy-verset, az 1956, te csillag címűt. Aztán ott az újabb nehézségekből kikecmergő költő, hol a felesége haláláról ír, hol az újabb utazásokról, diktátorokról, az emigráció tapasztalatairól. Megyünk ki az időből, de hogy hogy nem, valamelyest megyünk bele szépen.

Faludy a műveltségével sehol nem kérkedik, nem is állna jól neki, használati tárgyként tart rá igényt, esztétikai adalékanyagként él vele a verseiben. Műveltsége és helyzetéből következő világpolgári attitűdje lehetővé tette, hogy a zsidó és keresztény vallásokon és filozófiai elveken túl mindenféle filozófiai nézetet a magáévá tegyen, nem különben az olvasó csodálatára és elismerésére. Szeretjük az ideákat tükröztető Faludyt, aki még öregkori verseiből sem mellőzi a testi szenvedély filozófiai tanúságait, és ugyanaz a szenvedély fejeződik ki nála idős korában, mint fiatalon. Szeretjük ezt a Faludyt is, akiről több forrásból tudni véljük, hogy nem a magyarországi idők hétköznapjait élte. „Csak a testem.” Rá ez kétszeresen érvényes.

A rendszerváltás környékén keletkezett versek szkeptikus éleslátása felett hüledezik az olvasó, amennyire Faludy civilként csak átélte a politikát, annyira kialakult benne egy egyedi világlátás, és ez a verseiben is hangsúlyos szerepet kap. Az új politikai elit megalakulása nem igazán tölti el lelkesedéssel, majd a kilencvenes évek közepétől ezt a rá jellemző (derűs) pesszimizmust globálisan is kiterjeszti, aggodalmát fejezve ki a természet pusztítása és atomhatalmak megerősödése iránt. „Húsz év, s elfogy az ózon. Rákot kap, aki kint jár. / Tízmilliárdan lesznek, de nem lesz enni mit már. / Gaz sem nő búza helyett. Az erdő megrohad.” Írta 1994-ben.

Nem mellékesen Faludy beszél a halálról is, ha már, anélkül, hogy komoly félelem lenne a verseiben. Faludy tárgya a halálnak és a halál is tárgy Faludynak. Költői anyag.

Nem állítok nagyot, ha azt állítom épp, hogy Faludy György versei segítenek a megértésben. A huszadik századi magyar és európai történelem megértésében. Nem kevésbé

tarthat számot az életmű azok érdeklődésére, akik a szerelem nehézségeire és limonádés könnyűségeire kíváncsiak. Jobb, mint bármelyik füveskönyv vagy életmódbeli tanácsokat osztogató női magazin. Olvassunk Faludyt, mert megérdemli. Mert megérdemljük, hogy olvashassuk.

